

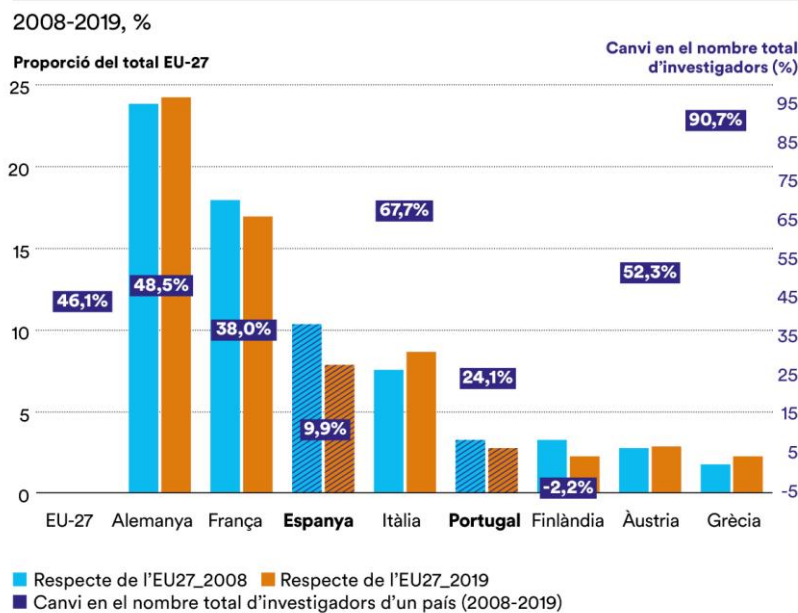
La implicació del sector privat és el gran repte de la recerca i la innovació a Espanya

- El dossier *Recerca i innovació a Espanya i Portugal*, de l'Observatori Social de la Fundació "la Caixa", evidencia la limitada participació del sector privat en la recerca i la consegüent manca d'oportunitats laborals en l'àmbit empresarial.
- Els vincles entre ciència i empresa són més dèbils que en altres economies més avançades de la Unió Europea segons aquest dossier, coordinat pels investigadors Luis Sanz Menéndez, de l'Institut de Polítiques Públiques del CSIC, i Tiago Santos Pereira, de la Universidade de Coimbra.
- Destaca la limitada presència en el sector empresarial de persones amb un doctorat: menys del 6 % dels doctors treballen en empreses privades. Això afavoreix la fuga de talents.
- La col·laboració entre ciència i empresa, i les associacions publicoprivades seran crucials perquè Espanya pugui absorbir eficientment els nous fluxos de finançament europeus.

Madrid, 22 d'abril de 2022. La limitada implicació del sector privat en la recerca continua sent un repte a Espanya, com ho són també les precàries condicions de treball dels investigadors i la falta d'oportunitats laborals en l'àmbit empresarial. Aquesta és una de les conclusions principals de l'**estudi «Recursos humans per a la recerca a Espanya i Portugal»**, a càrrec dels investigadors Laura Cruz Castro i Luis Sanz Menéndez (CSIC), Tiago Santos Pereira (Universidade de Coimbra) i Clàudia Sarrico (Universidade do Minho). L'estudi forma part del **dossier *Recerca i innovació a Espanya i Portugal***, de l'Observatori Social de la Fundació "la Caixa".

Segons aquest informe sobre recursos humans per a la recerca, tot i les millores experimentades en el nombre total d'investigadors al país, la participació d'Espanya en el total d'investigadors de la UE-27 ha disminuït aquests darrers deu anys.

Gràfic 2. Proporció del total d'investigadors de l'EU-27 per país, i canvi en el nombre total d'investigadors

Malgrat una lleugera millora en xifres absolutes, la contribució relativa d'Espanya i Portugal al conjunt d'investigadors de l'EU-27 està minvant

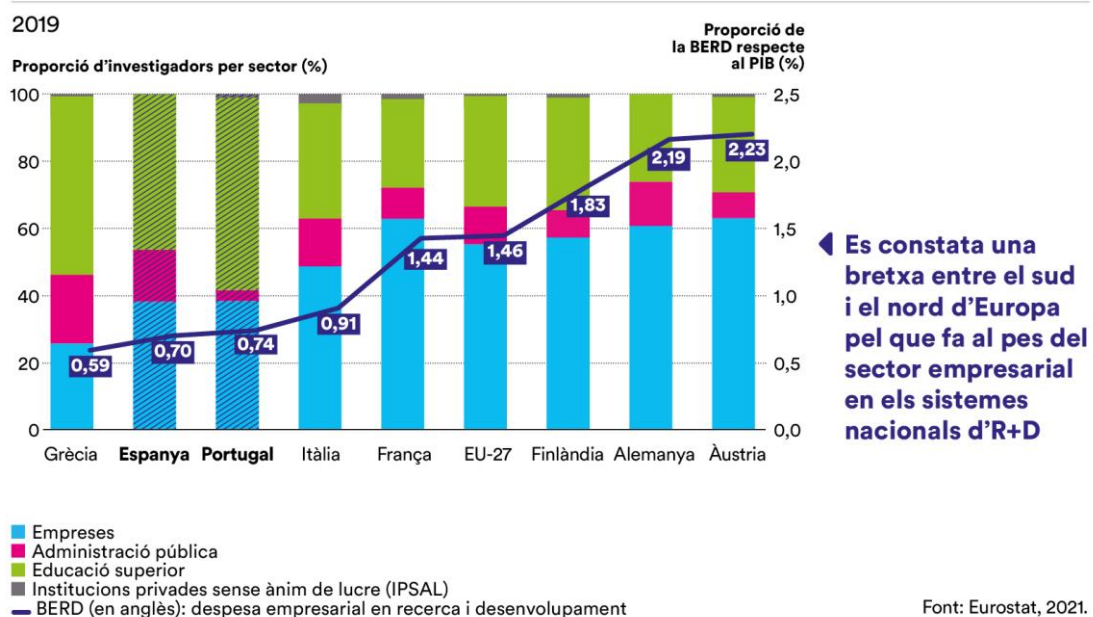
El repte principal consisteix a augmentar el nombre d'investigadors que treballen en el sector privat, atès que **la R+D en l'empresa impulsa la innovació**. Les despeses del sector privat en R+D i la contractació d'investigadors en el món de l'empresa estan interrelacionats i depenen de les estructures industrials de cada país. En aquest sentit, Espanya està quedant endarrerida respecte dels seus socis europeus, ja que la majoria d'investigadors encara treballen en el sector públic.

Això s'explica perquè, tradicionalment, el sector públic de la recerca s'ha caracteritzat per unes condicions laborals més estables. Tanmateix, la **precarietat creixent** dels llocs de treball per a investigadors postdoctorals en el món acadèmic implica que les oportunitats fora d'aquest àmbit poden brindar millors perspectives. A més, les **dones** es veuen desproporcionadament afectades per aquestes condicions i moltes abandonen en darrer terme el món acadèmic.

Desequilibris entre l'oferta i la demanda

El desafiament d'incrementar el nombre d'investigadors empleats en el sector privat és evident en constatar que la inversió empresarial en R+D (BERD) com a percentatge del PIB a Espanya equival aproximadament a la **meitat de la mitjana de la UE-27**. I encara més quan es comprova que la mitjana de la UE-27, que representa l'1,67 % del PIB, és molt inferior a la dels competidors principals d'Europa, com els Estats Units (2,05 %) i el Japó (2,60 %).

Gràfic 3. Proporció d'investigadors per sector, i BERD com a percentatge del producte interior brut

Tot això revela la **importància de reforçar les polítiques centrades en la demanda** per millorar la base de coneixements de l'economia. Això és especialment important si es considera en paral·lel als resultats de la formació superior (graduats i doctorats), en la qual Espanya ha millorat de manera significativa. Malgrat això, hi ha el risc que els desequilibris entre l'oferta i la demanda d'investigadors obliguin els treballadors d'alta qualificació a emigrar si no aconsegueixen trobar **oportunitats de desenvolupament professional** al seu país.

Aquest fenomen ja es va produir, en part, després de la crisi financera mundial del 2008. Les **polítiques de recuperació** després de la pandèmia de COVID-19, que també ha afectat el sistema de recerca i innovació, constituïran una **oportunitat excel·lent** per millorar la demanda de recursos humans en ciència

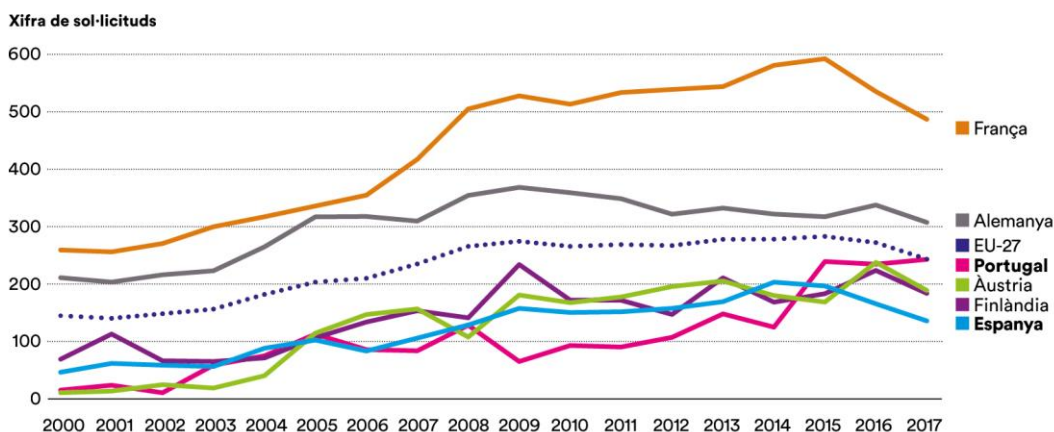
i tecnologia. Aquestes polítiques són fonamentals per garantir que Espanya no s'hagi d'enfrontar contínuament a la **fuga de cervells**.

Els vincles entre ciència i empresa

El dossier *Recerca i innovació en Espanya i Portugal*, de l'Observatori Social de la Fundació "la Caixa", inclou un segon estudi titulat «Els vincles ciència-empresa a Espanya i Portugal: un potencial d'innovació sense explotar?», elaborat per Manuel Mira Godinho i Joana Mendonça (Universidade de Lisboa), José Guimón (Universitat Autònoma de Madrid) i Catalina Martínez (IPP-CSIC). Aquest informe evidencia que els vincles entre ciència i empresa a Espanya són **més dèbils** que en altres economies més avançades de la Unió Europea.

Una manera de mesurar l'impacte previst de la recerca acadèmica en la innovació és analitzar les **patents** generades per universitats i organismes públics de recerca.

Gràfic 1. Xifra de sol·licituds de patent presentades davant l'Oficina Europea de Patents (OEP) per part d'universitats i d'organismes públics de recerca per bilió d'euros de producte interior brut anual

Tant a Espanya com a Portugal, la xifra de patents acadèmiques amb relació al producte interior brut encara se situa per sota de la mitjana de la UE, si bé en els últims anys la diferència ha minvat

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de patents de la Base de dades mundial d'estadístiques de patents (PATSTAT) de l'Oficina Europea de Patents, consultada l'octubre del 2020, i de les dades sobre el producte interior brut del Banc Mundial i del Banc Central Europeu, en euros constants (sobre la base del 2010).

Cal dir que, a Espanya, la proporció de **patents generades pel sector empresarial** és inferior a la mitjana europea.

A més, Espanya ha d'afrontar el repte de la **limitada ocupabilitat dels doctorats** en el sector privat, ja que menys del 6 % d'aquests treballen en empreses privades.

A tall de conclusió, l'estudi destaca que, els anys vinents, la **col·laboració entre ciència i empresa**, i les **associacions publicoprivades** seran crucials perquè Espanya pugui absorbir de manera eficient els nous fluxos de finançament europeus que estaran disponibles en el marc del pla de recuperació per a Europa NextGenerationEU, de la Comissió Europea.

L'Observatori Social de la Fundació "la Caixa"

La voluntat de l'[Observatori Social de la Fundació "la Caixa"](#) és aportar diagnòstics sobre la realitat social en les àrees de coneixement relacionades amb els grans àmbits d'actuació de la Fundació "la Caixa": social, educatiu, cultural i de recerca.